

KLASIFIKACE JAZYKŮ SVĚTA

- Údaje o počtu jazyků se značně různí, většinou se uvádí kolem 6 000 (rozpory vyplývají z nedostatku lingvistických kritérií, která by umožnila rozlišit samotné jazyky a dialekty).
- Velké množství zaniká – v současnosti mnohem rychleji než dříve (velká část zanikajících nemá psanou podobu, to urychluje proces jejich vymírání)
- Klasifikace jazyků světa, jejich roztřídění na skupiny a podskupiny, je jedním z úkolů Obecné jazykovědy

KLASIFIKACE JAZYKŮ SVĚTA

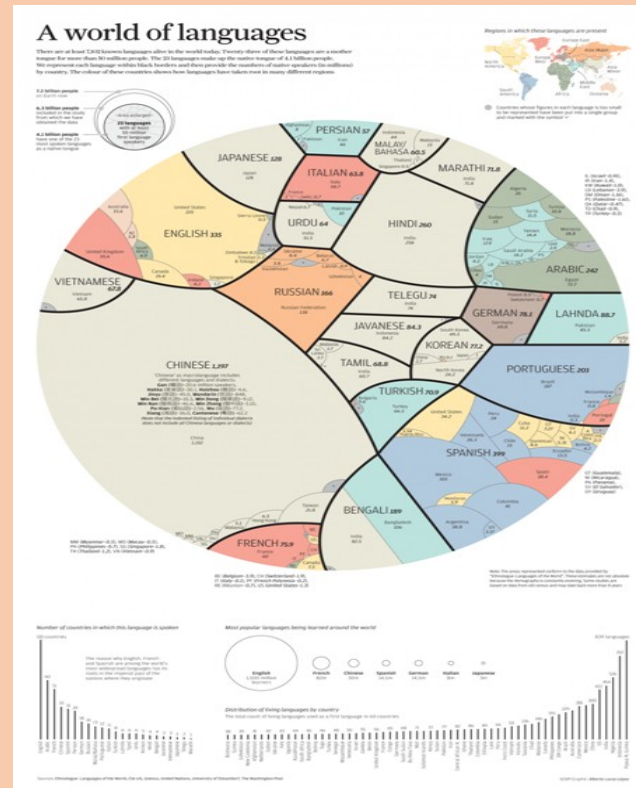
- Klasifikace může vycházet z různých hledisek, dle Erharta, s. 135) jsou nejčastějšími klasifikacemi následující:

- 1) AREÁLNÍ (Geografická)
- 2) GENEALOGICKÁ (Genetická)
- 3) TYPOLOGICKÁ

1) AREÁLNÍ (GEOGRAFICKÁ) KLASIFIKACE

- třídí jazyky podle geografické kontinuity. Je provázána s klasifikací genealogickou a typologickou
- nejčastějším kritériem je počet mluvčích (uživatelů)
- dle (Janda, 2009) nejrozšířenějšími jazyky jsou následující:
  1. Čínština (1,3 miliardy mluvčích)
  2. Angličtina (514 milionů)
  3. Arabština (422 milionů – ale jako liturgický jazyk ji užívá více než miliarda)
  4. Hindština (366 milionů)
  5. Španělština (322 milionů)

1) AREÁLNÍ (GEOGRAFICKÁ) KLASIFIKACE

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

- Je spojena s diachronní jazykovědou.
- Třídí jazyky podle jejich původu: jazyky příbuzné, které vznikly diferenciací společného prajazyka, tvoří jednu skupinu.
- Tyto jazyky nesou zpravidla stopy společného původu.
- Základní jednotkou genealogické klasifikace je jazyková rodina, která se dále dělí na jazykové větve, ty pak případně na podskupiny atd.
- Za jazykové rodiny pokládáme jen ty skupiny jazyků, jejichž genetická sounáležitost je spolehlivým způsobem prokázána.

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

- V současnosti se uvádí 20 jazykových rodin, do kterých je možno všechny jazyky světa na základě příbuznosti roztrdit.

- 1. INDOEVROPSKÉ**
- 2. BASKIČTINA**
- 3. KAVKAZKÉ**
- 4. VYMŘELÉ JAZYKY PŘEDNÍ ASIE A STŘEDOMOŘÍ**
- 5. BURUŠASKÍ**
- 6. DRÁVIDSKÉ**
- 7. URALSKÉ**

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

8. ALTAJSKÉ

9. KOREJŠTINA

10. JAPONŠTINA

11. PALEOASIJSKÉ

12. INDIÁNSKÉ

13. TIBETOČÍNSKÉ

14. THAJSKÉ

15. AUSTOASIJSKÉ

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

- **16. AUSTONÉSKÉ**
- **17. PAPUÁNSKÉ**
- **18. AUSTRALSKÉ**
- **19. SEMITOHAMITSKÉ**
- **20. AFRICKÉ**

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

- Je prokázáno, že se všechny tyto jazyky vyvinuly ze společného základu, z tzv. **prajazyka indoevropského**, a jsou tedy navzájem příbuzné.
- ROZDĚLENÍ INDOEVROPSKÝCH JAZYKŮ DO 12 PODSKUPIN:
  1. Indoíránské
  2. Arménština
  3. Řečtina
  4. Balkánské
  5. Italické

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

6. Románské

7. Keltské

8. Germánské

9. Baltské

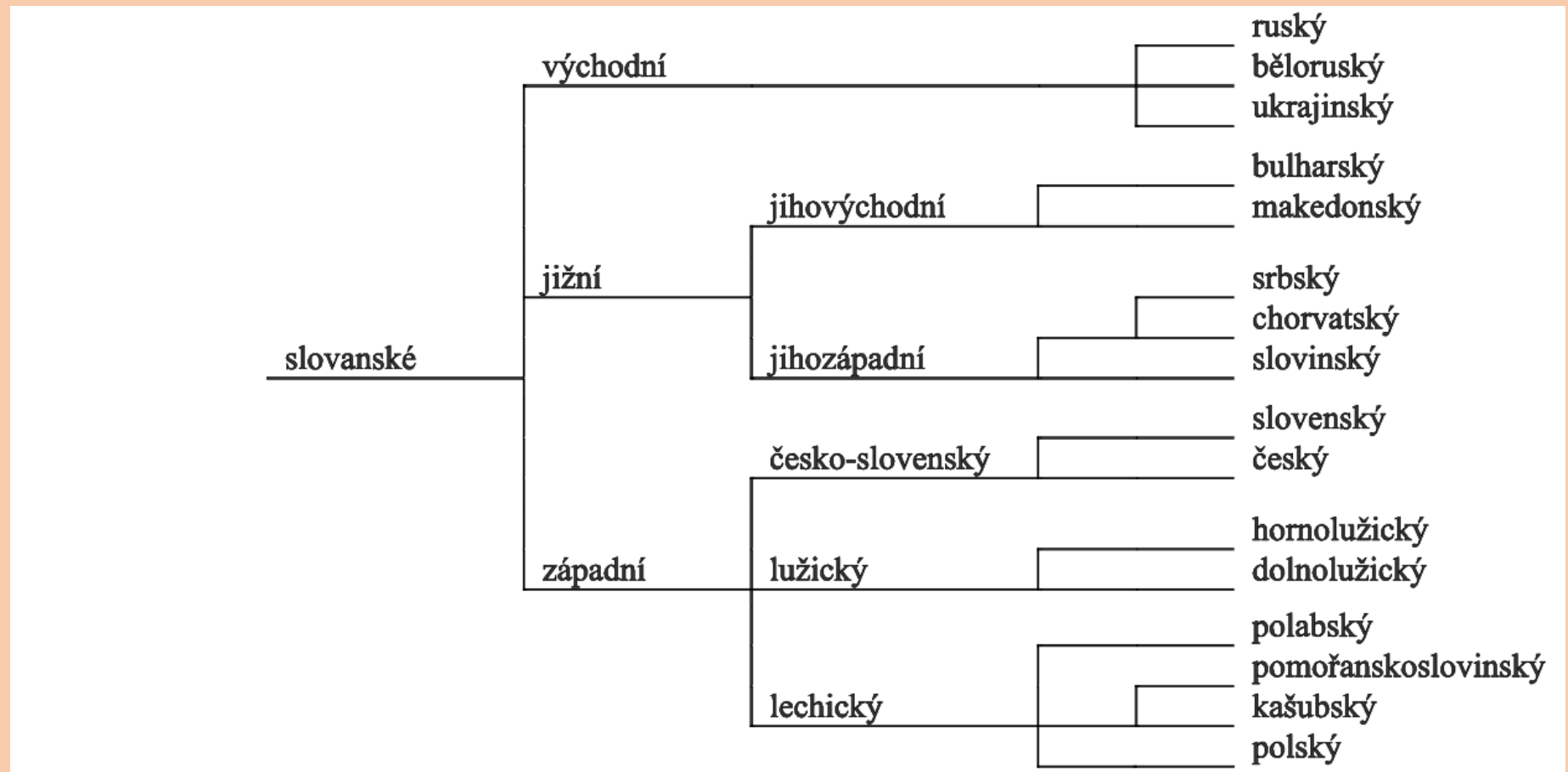
10. Slovanské

11. Anatolské - vymřelé

12. Tocharské - vymřelé

2) GENEALOGICKÁ (GENETICKÁ) KLASIFIKACE

- VÝVOJ A KLASIFIKACE SLOVANSKÝCH JAZYKŮ:

3) TYPOLOGICKÁ KLASIFIKACE JAZYKŮ

- Třídí jazyky pouze na základě typů jejich gramatiky (zvláště pokud jde o stavbu a způsob spojování morfémů).
- Jazyky i velmi blízké příbuzné a sousední mohou náležet k rozdílným typům a naopak k jednomu a témuž typu často patří jazyky velmi vzdálené v prostoru, u nichž nemůže přicházet v úvahu žádný kontakt a patrně ani žádná příbuznost.

3) TYPOLOGICKÁ KLASIFIKACE JAZYKŮ

- Rozlišujeme následující typy jazyků:

1) AFIGUJÍCÍ (s afixy)

- Aglutinační
- Flexivní

2) AMORFNÍ/ IZOLAČNÍ (bez afixů)

3) TYPOLOGICKÁ KLASIFIKACE JAZYKŮ

1) AGLUTINAČNÍ (finština, maďarština, turečtina)

- Gramatické kategorie se vyjadřují pomocí afixů (předpona, přípona), které se připojují ke slovnímu základu.

ev= dům   evlerin= domů

3) TYPOLOGICKÁ KLASIFIKACE JAZYKŮ

2) **FLEXIVNÍ** (slovanské jazyky) – typický je pro ně volný slovosled, ohýbání (časování, skloňování) pomocí různých afixů.

- Flexivní jazyky dále dělíme na:

Syntetické

Analytické

Polysyntetické

(viz. Černý, 1998 s. 61 – 62)

3) TYPOLOGICKÁ KLASIFIKACE JAZYKŮ

3) IZOLAČNÍ (angličtina, francouzština) – typická jsou pomocná slova, chybí ohýbání, je dán pevný slovosled